

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LX (54) • ŠTEV. (Nº) 22

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 14 de junio - 14. junija 2001

MARJAN LOBODA

Naj čuje nas presveti Bog!

Govor na spominski proslavi v Slovenski hiši

ni mogoče živeti s stalno zavestjo deset in destitisočev nedolžnih žrtev, saj to bi bilo grozno. Vendar ni nič manj grozno, da se po nekaj desetletjih ljudi navaja na pozabo vsega tega. Kot da nikoli ni bilo Kočevskega Roga, Teharij, Hrastnika, Škofje Loke, Gorenje Trebuše in drugih, s kupi neidentificiranih okostnjakov. Ko je vendar Slovenija eno samo veliko pokopališče, "kjer križ ne kamen ne stoji!"

Vsak, ki je imel stik z ljudmi doma, ve, kako globoko v njihovo podzavest je zajedena lažna uradna zgodovina o dogodkih med vojno in revolucijo. K temu je treba dodati še intenzivno ponavljanje o pozabi, o gledanju naprej, o neobremenjenosti. Včasih se zdi, da se marsikaj tega počasi prijemlje tudi koga od nas. Ko ob posameznih primerih naivno ponavljamo fraze kot: vsi so pobijali, na obeh straneh so bili dobri in slabi ljudje, vsi so se borili za Slovenijo, itd. S takimi trditvami krivično mečemo v isti koš ljudi, ki so za dosego oblasti brezobzirno izvedli revolucijo ne meneč se za strašno trpljenje, ki so ga s tem povzročili, in ljudi, ki so se temu nasilju uprli, preprosto zato, ker se niso pustili pobiti kot backi. V tem ne popuščajmo, tudi zaradi ljubelega miru ne. Ne nasedajmo naivno njihovim taktiki! Mislim, da si je treba osvojiti in kar naprej ponavljati nekaj temeljnih dejstev in ugotovitev o tej dobi, ki so danes nedvoumno dokazane, pa se o njih ne govori niti ne piše. Tisti, ki jih resnica bode v oči, obvladajo slovenski medijski prostor in še naprej pitajo narod z lažmi in potvorbami. Brez strahu jim ob naših stikih z rojaki doma trgajmo krinke z njihovih obrazov.

Predvsem se moramo zavedati, da je glavno orožje komunizma laž. Brez te zavesti ni mogoč učinkovit odpor proti tej perverzni ideologiji. Laž pa premaga samo resnica. Narodnoosvobodilna borba je bila le krinka, pod katero je Komunistična partija Slovenije izzvala revolucijo z namenom, da pride na oblast. Boj proti okupatorju je bil slepilo, ki so ga uporabili za dosego svojih revolucionarnih ciljev. Zastrahuječe veliko število pobitih Slovencev in skoro neznanost števila v Sloveniji padlih okupatorskih vojakov, to zgodbno potrjujejo. Po koncu vojne, ko so s tujo pomočjo prišli na oblast, narodu niso povrnili obljubljene svobode, ampak vzpostavili najbolj kruto in krvavo diktaturo. Po končani vojni so pomorili na desettisoče nedolžnih ljudi.

Nad. na 3. str.

SPOMINSKA PROSLAVA

Že prvo leto našega prihoda v Argentino je tedanje Društvo Slovencev (danes Zedinjena Slovenija) pod predsedstvom Miloša Stareta pripravilo spominsko proslavo za naše protikomunistične žrtve, ki se od tedaj nadaljuje iz leta v leto in je nekako glavna prireditev naše skupnosti. Na njej se je zvrstilo veliko govornikov, od domobrancev preko politikov in žena do mladih, nešteto nastopajočih, režiserjev in drugih, različne zamisli, izpeljave, recitacije, prizori, petje, in še in še.

Kot je v navadi, se je slavnost pričela z mašo, ki jo je v slovenski cerkvi Marije Pomagaj daroval delegat prelat dr. Jure Rode s somaševanjem dr. Alojzija Kukovića in prelata Jožeta Guština. Ob oltarju so se zvrstili številni ministri in mladina v narodnih nošah. Pel je mešani zbor iz San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar.

Pridigo je imel dr. Rode, ki je s spoštovanjem in z odločnimi besedami govoril o verski zavesti, zaradi katere so umirale naše žrtve.

Po opravljeni maši so se verniki zbrali na dvorišču pred spomenikom, delom kiparja Franceta Ahčina, kjer je msgr. Rode izmolil molitve za pokojne, nato pa je v tišino odmeval žalostni glas trobente, s katero je Franci Žnidar poudaril slovesnost in spomin. Pred spomenik so predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit, podpolkovnik slov. narodne vojske Emil Cof in predstavnik borcev Slavko Urbančič in Ivan Korošec položili velik slovenski šopek nageljev. Za njimi pa so otroci položili pred spomenik majhne prižgane lučke v belih, modrih in rdečih barvah, padlim v čast.

Sledila je proslava v dvorani. Letos je spominski nagovor podal Marjan Loboda, ki je v resnih besedah označil tisto dobo in naše sedanje dolžnosti do naših žrtev. Govor podajamo v celoti na uvodnem mestu.

Za njim je bila pripravljena akademija, letos posvečena domobranski pesmi z geslom **Naj čuje nas presveti Bog!** Pod vodstvom dirigenta Jožeta Omahna se je zbrala skupina moških in fantov iz raznih zbornic.

Nad. na 3. str.

Fotografije Marko Vombergar

Slovenski utripi - 0 referendumu

Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo je vržen v javnost načrtno in premišljeno, saj se želi odvrniti pozornost slovenske javnosti od privatizacije bank in Telekomu, od dogajanj, ko si nekatere politične skupine in njihovi lobiji ter posamezniki prilaščajo milijarde tolarjev, s čimer si bodo pridobili prihodnjo politično moč, je poudaril Hubert Požarnik na novinarski konferenci, ki sta jo sklicala Združenje za demokratizacijo javnih glasil in Civilna družba za demokratizacijo in pravno državo.

Zelo sporna se mu zdi trditev predstavnice Odbora Za svobodno odločanje Spomenke Hribar, da ima zaželen otrok pravico biti rojen. „Zaželenost namreč ni pravna norma. Ta teza - Spomenke Hribar in njenih somišljenikov - je seveda na prvi pogled zelo človekoljubna. Ne smemo pa pozabiti, da ti

isti ljudje odrekajo zarodku pravico do življenja, ko zagovarjajo splav. Otroku ima torej pravico živeti, če je to v mojem interesu, če si jaz tako želim, če pa si tega ne želim, takrat pa te pravice nima, takrat ga imam pravico ubiti, splaviti in podobno." Po Požarnikovem mnenju gre za individualistično moralo na eni strani, torej tisto, ki „vse presoja iz koristi zame pod določenimi pogoji; kaj je zame dobro, kaj si jaz želim, kaj jaz hočem. Na drugi strani pa je morala, ki je bolj objektivna in velja za vse. Je za korist drugega pred lastno koristjo in lastnimi interesi“, je sklenil Požarnik.

Seveda pa Spomenka brenka na državljansko zavest. Po njenem se bodo državljani na referendumu soočili sami s seboj in s svojo državljansko zavestjo. Mi pa bi dodali: s svojo moralno zavestjo! Seveda pa Spomenka ne govori o tem!

STRAN 3:

Žegnanje v Slovenski hiši

dr. Milan Komar 80-letnik

Te dni je praznoval 80 let svojega plodnega življenja naš rojak univ. prof. dr. Milan Komar. Zaveden Slovenec, ki je v Argentini prišel na najvišje kulturno mesto, bil je namreč dekan filozofske fakultete na veliki in znani Katoliški univerzi, je vedno in na vsakem mestu poudarjal svoje slovenstvo.

Rodil se je 4. junija 1921 v Ljubljani. Njegov rod izvira s Primorske, odkoder so njegovi starši pribežali pred italijansko zasedbo. Po dovršeni gimnaziji v Ljubljani je študiral pravo v Torinu, kjer je dosegel doktorat. Pozneje je študiral še filozofijo. Med vojno je v Gorici leta 1944 izdal prvi slovenski list po fašizmu Goriški list, obenem pa sodeloval v tamkajšnjih slovenskih šolah.

Po vojni se je umaknil v Argentino. Tu se je pričelo njegovo najplodovitejše delo. Najprej omenimo njegovo delo med našo slovensko skupnostjo. Bil je zelo iskan predavatelj, predvsem o filozofskih temah. Pri Slovenskem katoliškem akademskem starešinstvu SKAS je vodil več ciklusov predavanj, npr. o Kocbekovem mišljenju, o marksizmu itd, pa tudi pri Slovenski kulturni akciji. Dolgo vrsto let je predaval mladim v Carapachayu in tudi študentom pri Slovenskem katoliškem akademskem društvu SKAD.

Napisal je večje število člankov v razne revije, predvsem v Meddobje in tudi naš list in Zbornike. Pri SKA je izdal knjigo Pot iz mrtvila. Naj omenim, da je v Svobodni Sloveniji pred leti objavil vrsto dobrih svojih sonetov - spominov.

A to je bil samo del njegovih naporov. V argentinski družbi se pa je uveljavil kot izredno uspešni pedagog, ko je kot univerzitetni profesor filozofije vzgojil vsaj dve generaciji argentinskih katoliških izobražencev. Ko se je pričela ustanavljati Katoliška univerza, je bil od početka poleg in je do upokojitve bil titularni profesor zgodovine moderne filozofije. A poleg te redne najprej zastonske, pozneje pa slabo plačane službe je njegovo delo bilo obširnejše. Na raznih inštitutih je dolga desetletja na raznih ciklusih predaval izobražencem o najrazličnejših temah, od filozofije do pedagogike, pogledih

na življenje in javno delo, psihologijo in kulturo, vse v znamenju globokega katoliškega izobraženca. Znanstveno se je zanimal za predkantovski racionalizem.

Ob 50-letnici njegovega delovanja so prijatelji izdali Komarjev zbornik Vida llena de sentido - Življenje polno smisla, s članki njegovih učencev, in ga počastili z javno slovesnostjo. Leta 1999 je izšel izbor njegovih predavanj v knjigi Orden y Misterio - Red in skrivnost, v Sloveniji pa so v zadnjih letih izdali ponatis knjige Pot in mrtvilo in eseje Razmišljanja ob razgovorih.

V zahvalo za njegovo delo je dobil odličje CONSUDEC-a in cerkveno imenovanje komandanta viteзов sv. Gregorija Velikega ter odličje Zedinjene Slovenije.

Nedavno je v Italiji izšla knjiga La sfida della ragione, kjer je med štirimi evropskimi misleci obdelan tudi dr. Komar.

Komar je kot filozof zasidran v tomistički. To pomeni, da je poslušen do narave in danega, preko katerega govori Bog. Kot filozof je vzgajal slušatelje v realizmu, ne pa v kakih modernih miselnih konstrukcijah, ki so le ošabno delo duha, a se v realnosti razblinijo kakor mehurčki. Človekova rast ni v čezmernem gibanju, hitenju in sprevačanju, ampak v treznem in bogatem notranjem življenju posameznika, ki lahko rodi trajne in dobre sadove v družbi. Odgovorov išče v srcih in v modrem razumu.

Naša skupnost živi

Lic. Franci Markež je v reviji Criterio priobčil članek z naslovom A propósito de „25 años del golpe“, ki je vzbudil splošno zanimanje.

V nedeljo, 6. maja, je bilo v **Mendozi** v Cabaña El Retiro tipično kosilo. Pripravila sta ga **Mendoški oktet in folklorna skupina „Los Chañares“**, pred svojim potovanjem na medizseljski kulturni obisk v Združene države.

Nogometna ekipa iz Argentine se pripravlja na turnejo po Sloveniji od 20. julija pa do 6. avgusta. Izdelali so grb, katerega bodo imeli prilepiti na športni opremlj. V soboto, 9. pa so odigrali **pripravljalno tekmo** z ekipo četrte kategorije kluba Platense.

Med rojaki so v prodaji **srečke v pomoč Slovenski hiši** in Duhovnemu življenju.

V sredo, 30. maja, je bila v Slovenski hiši **učiteljska seja**.

Za prvi petek v mesecu so bile po naših okrajih **svete ure**. V soboto, 2. junija pa je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **molitvena ura**.

V nedeljo 3. junija je bila v Slovenski

hiši **domobranska proslava** pod geslom „Naj čuje nas presveti Bog“. Pričela se je s koncelebrirano sv. mašo, katero je daroval **delegat prelat dr. Jure Rode**. Sledil je poklon in molitev pred spomenikom in nato **spominska akademija** v dvorani. Govor je imel **Marjan Loboda**. Sledil je pevski nastop **skupine mož in fantov pod vodstvom Jožeta Omahna**, ki je med predvajanjem skiptičnih slik pel domobranske pesmi. Nastopil je tudi **otroški zbor Zedinjene Slovenije** pod vodstvom **Marte Selan**. Zamisel in vodstvo prireditve je imel na skrbi kulturni referent Zedinjene Slovenije **inž. Bogdan Magister**.

V nedeljo, 10. junija so se po naših krajevnih skupnostih pričele **domobranske spominske proslave**.

V sredo, 6. junija je bil v Slovenski hiši **spominski sestanek Zveze slovenskih mater in žena**. Molitev za pokojne je opravil duhovni vodja Zveze, **prelat dr. Jure Rode**. Osebnostne spomine na 10. let „zlate svobode“ je povedala **ga. Marija Slabe**. Sestanek je pripravila kulturna referentka Zveze, **ga. Irena Fajdiga**.

D-ova za tisk. ref. ZS

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Teden je okoli, bivši predsednik Menem je v arestu, sedanji vodja države je prestal operacijo na srcu isti dan (petek), ko je nova splošna stavka zadela Argentino. A svet se ni podrl in to je tudi pozitivno dejstvo sredi krize, ki pretresa deželo.

SODNI MLINI

Razvoj dogodkov je splošno znan. Ves prejšnji teden je potekel v pričakovanju, kako se bo izteklo zasliševanje, na katerega je sodnik Jorge Urso poklical bivšega predsednika v zvezi z raziskovanjem prodaje orožja v Ekvator in na Hrvaško. Izgleda niso bili preveč dobri, zlasti če upoštevamo, da je bil bivši poveljnik vojske general Balza prav tiste dni aretiran in postavljen na zatožno klop.

Še v sredo je Menem s prepričanjem izjavil, da „nisem ničesar kriv in moja svoboda je zajamčena (garantirana)“. V četrtek dopoldan, potem ko je bil zaslišan, pa je ostal v arestu, s to olajšavo, da arest prestaja na pristavi svojega prijatelja in bivšega funkcionarja Gostaniana. Sodnik raziskuje, če je bivši predsednik kriv zločinskega dejanja kot vodja skupine, ki je v osebno korist izrabila oblast, v tem primeru s prodajo orožja tujima državam.

Sodnijsko se je s tem začel zadnji del procesa. Z juridičnega vidika ima seveda celoten postopek precej zapletov, ki so lastni argentinski nejasni zakonodaji in predvsem posebnemu postopanju sodnih zbornic in vrhovnega sodišča. A nas bolj zanimajo politični odtenki in zlasti politične posledice, ker so mnogo bolj važne za sedanjost in za prihodnost.

Čeprav je javnost na splošno pričakovala, da bo Menem končno prišel v zapor, pa je dogodek presenetil njega samega in njegove pristaše. Niso pričakovali, da bo mož, ki je še do pred kratkim imel absolutno oblast v državi in jo tudi v polnosti izvajal, prišel do stanja, v katerem se nahaja. Tudi s strani peronizma ni bilo kake posebne reakcije in so ga dejansko „njegov“ pustili samega. Nobeden od važnejših guvernerjev ali drugih političnih veljakov se ni postavil zanj. Gotovo je v to vplivalo tudi dejstvo, da velika večina prebivalstva smatra, da je arest upravičen in bivši predsednik to zasluži. Preveliko angažiranje v Menemov prid pa bi lahko škodovalo peronizmu, ki si obeta prepričljivo zmago na prihodnjih parlamentarnih volitvah.

Menem in njegov krog tudi niso pričakovali tako ostrega nastopa, ker so smatrali, da jim je sodnik Jorge Urso naklonjen. Gre tukaj za človeka, ki ga je imenovala Menemova vlada v nejasnih okoliščinah (spomnite se Cavallove servete!). A tudi v tem je mnogo različnih mnenj in težko je ugotoviti, katero je najbolj točno. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je bivši predsednik v arestu in pred ostrim sodnim postopkom.

Jasno je, da če je sodni postopek čist in namen pravičen in ga bo mogoče izpeljati do konca tako, da bo pravici zadoščeno, bo eden najbolj pomembnih korakov v boju za moralizacijo celotne argentinske družbe, ki trpi prav zaradi pomanjkanja etike.

SODNIKI IN TOŽILCI

Sodnik Jorge Urso je diplomiral na katoliški univerzi in se od vsega začetka posvečal sodnijski karieri. Že pred sedanjo slavo je bil katerikrat na časopisnih straneh. S strani menemizma ga hočejo

deskreditirati, češ da ni popolnoma jasno od kje njegovo premoženje. Znana fraza je, da ima „drag okus“, kadar gre na kupovanje. Proti njemu je pred svetom magistrature zastavljena prošnja za politično sodbo, kar skuša menemizem sedaj pospešiti.

Drugi razlagajo, da Urso uprizarja neke vrste „beg naprej“ (fuga hacia adelante). Da podvzema te ostre korake pod pritiskom, ker je že nekajkrat prejel opomin sodne zbornice zaradi počasnega raziskovanja. Če je to res, potem smemo sklepati, da aretacija Menema in celoten sodni postopek v tej zadevi ni toliko sad njegove odločnosti, temveč predvsem del državnega tožilca.

Tožilec, 41 letni Carlos Stornelli pa je tudi zanimiva osebnost. „Praktičen“ in prepričan katoličan, bivši učenec bratov lasallancev, je sin polkovnika, katerega je general Balza odstavil zaradi domnevne simpatije upornim delom vojske pod Alfonsinom (carapintadas). Stornelli je zadevo orožja raziskoval še pod Menemovo vlado in tedaj doživljal hude pritiske s strani vlade in tudi številne telefonske grožnje, tako da imajo on kot člani njegove družine stalno policijsko stražo.

Na splošno prevladuje mnenje, da je položaj bivšega predsednika in ostalih precej zapleten. Trdijo, da ima sodnik v posesti dokaze, da je velika vsota denarja (36 milijonov dolarjev) bila deponirana v Urugvaju na ime Emira Yome, predsednikovega svačka. Sploh je urugvajska vlada pristala, da dovoli prost dostop sodnika do raznih tajnih bančnih računov. Če se dokaže to, je usoda Menema zapečaten.

Medtem pa si v peronizmu niso edini glede najboljših strategij. Nočejo se preveč jasno postaviti v obrambo bivšega predsednika. A tudi nočejo stati mirno ob strani. Pritisk bo prišel do izraza v parlamentu, kjer je vloga opozicije ključnega pomena tudi za gospodarsko rekativacijo. Mnogi veljaki pa se nagibajo k temu, da bi v celotno afero porinili tudi sedanjega gospodarskega ministra Cavalla, ki je tedaj tudi kot minister z ostalimi podpisal dekrete, po katerih je orožje odšlo iz države. To bi bilo pa najbolj škodljivo za sedanji položaj.

ŠTEVILKE SO TRDNE

Ti dnevi pa so bili tudi blamaža za vse, ki so napovedovali razne katastrofe spričo danega položaja. To se je poostrišlo še v petek, ko se je razvedelo, da je bil predsednik De la Rúa na hitro interniran za lažjo operacijo na srcu. Isti dan je uporna CGT uprizorila novo splošno stavko.

De la Rúa je že v nedeljo zapustil bolnišnico in se v ponedeljek vrnil na delo. Stavka je bila močna zaradi popolne ustavitve avtotransporta, a nikakor ni bila popolna in je odjeknila manj kot prejšnja. K temu je dodati še, da prebivalstvo na splošno z njo ni soglašalo: preveč je smrdela po političnem ukrepu. Kdor je mogel, je šel na delo in mnogi so stavkali le, ker ni bilo transporta ali iz sindikalne ubogljivosti.

Oč vseh teh dogodkih pa je borza rastla in riziko države padal. Novi boni, ki jih je država izdala za zamenjavo zunanjega dolga so pridobivali na vrednosti, enako kot delnice različnih družb. K temu je pripomogla še novica, da je bila zadnji mesec zunanjetrgovska bilanca pozitivna, v višini 467 milijonov dolarjev.

A tudi ni vse zlato, kar se sveti. Ni se povečal izvoz, temveč je padel uvoz. In družba še vedno čaka na rekativacijo, ki bo edino jamstvo za rešitev sedanjih problemov. Politični uspehi in sodni etični postopki so temelj za dolgoročno bolj zanesljivo družbo, a želodec kruli danes in to se bo predvsem poznalo na volitvah.

Slovenci v Argentini

SPOMINSKA PROSLAVA

Nad. s 1. str.

rov. Zanimivo je, da so bili med njimi večinoma mladi. Z veliko močjo in odločnostjo so podali vrsto vojaških pesmi, ki so jih peli domobranci pred 55 leti. Naj podamo samo naslove: Mi slovenski smo vojaki, Dom braniti domobranci, Mi legionarji, Hura za dom v boj, Legionarji domobranci, Naj čuje nas presveti Bog, Naprej zastava slave.

Vmes so bile predvajane tudi narodne pesmi s plošč Regiment po cesti gre, Oj ta vojaški boben in Kdor ima srce. Naše gore črna noč pokriva (napisano za to priliko) pa je recitiral Martin Sušnik, ki je vse dogajanje povezoval s krepkim glasom z besedilom, ki ga je napisal Aleš Gošar.

Zatem je pa še otroški zbor Zedinjene Slovenije pod vodstvom Marte Selan in s spremljavo na orglah Andrejke Selan Vombregar zapel narodni Glejte že sonce zahaja in Srce je žalostno.

Med akademijo so bile predvajane skioptične slike iz domobranskega življenja.

Za konec sta oba zbora skupaj z vsemi prisostvujočimi zapela že tradicionalno domobransko himno Oče, mati.

Za popolno sliko moramo še omeniti še pripravo odra: Pri petju so sodelovali Pavel

Emil Cof, Slavko Urbančič
in Ivan Korošec polagajo šopek

Erjavac (tolkala), Anka Gaser, Lučka Kastelic in Andrej Selan, pri lučeh in zvoku Damjan Ahlin, Ivan Albrecht in Aleksander Šuc, scenski prostor sta izdelala Andrej Golob in Dani Čop, režiral je dr. Štefan Godec, celotno zamisel in realizacijo pa je uspešno pripravil inž. Bogdan Magister.

Proslava letos je dostojno prešla. Zbrali smo se in pomolili za slovenske žrtve revolucije, spomnili smo se na njih junaške pesmi in odšli z akademije v zavesti, da smo jim še vedno zvesti in gremo po poti, ki so nam jo oni s krvjo pokazali.

TD

Moški zbor

Otroški zbor ZS

Naj čuje nas...

Nad. s 1. str.

med njimi 12.000 od Angležev vrnjenih, izdanih in razoroženih slovenskih domobrancev. Ta in samo ta preprosta resnica je dovolj, da zruši ves konstrukt uradne komunistične zgodovine, ki jo predstavlja lažna narodnoosvobodilna borba.

Vztrajno in odločno branimo čast naših domobrancev in vseh drugih žrtev komunističnega terorja. V samoobrambi pred komunisti so bili primorani upreti se z orožjem, katerega so vzeli, kjer so ga pač dobili, da rešijo svoja in svojih domačih življenja. To je dovoljeno po občeloveških postavah, pa tudi mednarodne konvencije to predvidevajo in dovoljujejo. Vsa krivda za kakršnakoli nasilna dejanja, ki naj bi jih pri tem zagrešili, pade izključno in samo na komuniste, ki so revolucijo izzvali in demokracijo del naroda prisilili v oborožen odpor. Pri domobrancih je bil cvet slovenske katoliške mladine, ki se je z neizmernim idealizmom in junaštvom borila za vrednote slovenstva in krščanstva proti mednarodnemu, brezbožnemu komunizmu. Številni mučenci iz njihovih vrst, ki jih že priznava sveta Cerkev, to tudi potrjujejo. Podla laž je takim ljudem podtikati kakršnokoli simpatiziranje ali kolaboracijo z fašizmom ali nacizmom, ki je bil prav tako neskladen z njihovim svetovnim nazorom in prepričanjem kakor komunizem. Prav tako unik številnih beguncev pred partizanskim terorjem ni bil nikakršno strahopetno dejanje

ali izdaja, ampak reševanje ogroženih življenj. Poznejši dogodki potrjujejo, da bi bila množična grobišča širom Slovenije še za nekaj tisoč žrtev številnejša, če se ne bi umaknili. Begunci pa smo s svojim življenjem in delom po vsem svetu več kot prepričljivo dokazali svojo slovensko in demokratično držo, ki je v čast in korist tudi rodni domovini pod Triglavom.

Boleča a neizpodbitna ugotovitev je, da ni realnih možnosti za narodno spravo, dokler v slovenskem narodu ne bo prevladala prava podoba o zločinski prevladi, ki jo je zagrešila Komunistična partija Slovenije pod krinko Narodnoosvobodilne borbe. V njenem imenu in pod njeno oblastjo je bil v Sloveniji zagrešen genocid nad demokratičnim delom naroda, ki se je uprl njihovim načrtom. Ta zločin proti človeštvu vse do danes v Sloveniji ni uradno raziskan, ne obžalovan in ne obsojen. Uradno priznana in pravilno mora biti ovrednotena upravičena samoobramba slovenskega demokratičnega tabora v bojnih formacijah vaških straž, četnikov in domobrancev. V mejah možnosti morajo biti popravljene krivice žrtvam in njihovim potomcem. Za tem šele lahko pride obžalovanje, pokora in odpustanje. Takrat šele pa bo možna tudi tako zaželena narodna sprava.

Vztrajati v pričevanju teh preprostih a temeljnih resnic ostane torej naša naloga še naprej. Zavedajmo pa se, da bo to pričevanje zares uspešno, če bo podprto z odgovornim življenjem v zvestobi krščanskim in slovenskim vrednotam. Besede mičejo, a zgledi vlečejo! Najvažnejšo vlogo pa boste pri tem igrali mladi. Mladina danes samo-

umevno uživa svobodo, za katero se ji ni bilo treba posebej truditi. Zato večkrat niti ne uvidi, kako velika dobrina je to. Mladi morate vedeti, da je tudi svobodo mogoče izgubiti. Marsikateri generaciji v teku zgodovine se je to zgodilo. Komaj dobrih 50 let je poteklo, ko so tisoči prav tako mladih mož in fantov kot ste vi danes, umirali za svobodo, ki je vam bila dana kot zrak za dihanje, brez napora. Pa tudi še danes na mnogih krajih sveta ljudje umirajo za svobodo. Bodimo čuječi. Ne predajajmo se neodgovorni brezskrbnosti.

Pravijo da mladina danes nima visokih ciljev, da je malodušna, apatična. Slovenska mladina ima cilje, za katere se je vredno žrtvovati: Rušiti ostanke komunistične laži v domovini, kjer so njene korenine, ohranjati časten spomin na svoje prednike, ki so pred več kot pol stoletja umirali, da bi mi lahko živeli v svobodi.

Ste potomci junakov in mučencev. Tudi vi ste bili odkupljeni za ceno krvi. Tega ne morete spremeniti. Temu se ne morete izogniti. Bodite veseli in ponosni, da ste potomci žrtev. Imejte pa usmiljeno in razumevajoče srce za tiste svoje sovrstnike v Sloveniji, ki so potomci rabljev. Tudi oni temu ne morejo ubežati. Edini način, da to strašno delitev nekoč premostimo, je da se s to preteklostjo pogumno soočimo in se iz nje učimo. Skupno in odkrito moramo ugotoviti in razkriti vso krivdo, kajti le tako jo bo mogoče tudi razumeti. Molimo in delajmo za to! Naj čuje nas presveti Bog in nam pomaga, da bomo vztrajali v svojem poslanstvu!

Žegnanje v Slovenski hiši

Slovenska hiša je osrednja prostor, kjer se nahajajo naše centralne organizacije. V njej je postavljena tudi druga slovenska cerkev v Argentini, posvečena Mariji Pomagaj. V sedemdesetih letih je ves kompleks pričel graditi msgr. Anton Orechar s pomočjo vseh Slovencev v Argentini.

Zato je ta osrednji praznik cerkve, po domače rečeno žegnanje, tudi osrednji praznik slovenskega verskega občestva.

Letos so ga praznovali v nedeljo, 27. maja. V nabito polni cerkvi so pristopili k oltarju delegat prelat dr. Jure Rode in somaševalci prelatom Jožetom Guštinom, p. Alojzijem Kukovico DJ, Antonom Bidovem in salezijancem Danielom Vrečarjem. Pri maši je pel Pristavski zbor pod dirigiranjem Anke Savelli Gaser.

Med pridigo se je msgr. Rode zahvalil

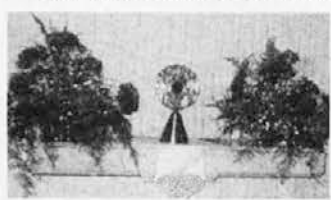
vernikom iz San Justa, ki so prinesli pred oltar relikvije blaženega škofa A. M. Slomška. Prebral je tudi spremno pismo mariborskega škofa Franca Krambergerja, v katerem potrjuje njihovo avtentičnost. Nato so zbrani počastili te elikvije.

Po maši je bilo pripravljeno v veliki dvorani okusno in bogato kosilo, med njim pa je prelat dr. Rode pregledal delo Slovenske hiše in se tudi zahvalil vsem, ki so pripomogli k uspešnemu delu kakor tudi k izvedbi žegnanja, v imenu odbora za Slovensko hišo pa je njegov predsednik Jernej Štefe podal obračun o preteklem letu. Dela in obnov je bilo precej, predvsem poprava toaletnih prostorov. Žal je bila tudi tu opazna argentinska kriza, zaradi katere je ostal še dolg, ki ga upajo pokriti z darovi in žrebanjem.

Po kosilu se je kot vsako leto žegnanje končalo s petimi litanijami in blagoslovom.

TD

Fotografije Jože Cukjati

Relikvije bl. A. M. Slomška

Vinko Kobal umrl

29. maja je odšel h Gospodu po zasluženo plačilo 73-letni msgr. Vinko Kobal, duhovnik koprške škofije ter pobudnik in voditelj mladinskega gibanja Pot.

Vinko Kobal je bil rojen leta 1928 v Vrhpolju pri Vipavi. Njegova duhovniška pot ni bila lahka. Še preden je bil posvečen v duhovnika je dvakrat doživel strahote komunističnih ječ. Leta 1949 je v zaporu preživel 6 mesecev, dve leti pozneje, tik pred posvečenjem, pa še nadaljnje 4 mesece. Leta 1968 je bil kaznovan zaradi miklavževanja, leta 1971 zaradi procesije, 30. decembra leta 1974 pa z 20 tisoč dinarji globe oz. 15 dni zapore zaradi maše na prostem. Od leta 1959 do 1969 je bil župnik v Rocinju, nato do leta 1983 v Desklah, dve leti je bil duhovni pomočnik v župniji Kristusa Odrašenika v Novi Gorici, nato pa od leta 1985 župnik v Godoviču nad Idrijo. Pred dvema letoma je prejel odlikovanje papeškega kaplana.

Vinko Kobal je z mnogimi mladimi navezal pristne prijateljske odnose. V stiku z ljudmi je hitro spoznaval, da ni dovolj ohranjati fasade tradicionalnega krščanstva, ki je velikokrat brez resničnih in pristnih človeških odnosov. Odgovor na to so bila občestva mladih, ki jih je začel zbirati okrog sebe in z njimi pripravljati tedne duhovnosti po raznih krajih.

Pred leti je bil v Argentini in imel srečanja z mladino, ki ga je navdušeno sprejela.

Naj mu Bog poplača za vse trpljenje in delo z mladino!

Človek in družina

Lic. Nadislava Laharnar

STOPNJE LJUBEZNI

Josef Pieper (munsterski katedratik, umrl 1997) je eden izmed najpomembnejših filozofov dvajsetega stoletja. Med drugimi je napisal knjigo o osnovnih krepostih (v španskem prevodu „Las virtudes fundamentales“, Ed. Rialp, Madrid 1998, 6a. Ed.)

Posvečal se je študiju zgodovine, antropologije, prava sociologije, etike in teologije in odlično je poznal Tomaža Akvina. Njegovi spisi so jasni, življenjski in vsebinsko globoki.

Tisti o ljubezni je pravi žaromet, ki učinkovito in blagodejno osvetljuje in nekako postavi vsako stvar na svoje mesto, da v mejah človeške dosegljivosti zablesti pred nami v Resnici, Lepoti in Dobroti božje zamisli.

Pieper ugotavlja, da vse oblike ljubezni izhajajo iz neke skupne osnove, naj se nanašajo na Boga, na sočloveka (na starše, otroke in druge člane družine, na mlade zaročence, na prijatelje, na bližnjega v potrebi...) ali pa tudi na stvari in različne dejavnosti, kot so znanost, umetnost ali šport. Tisti osnovni skupni imenovalec je v veseli pritrditvi oziroma odobritvi eksistence tiste osebe ali stvari, h kateri človek teži. Ta potrditev pa je v VOLJI in je prva faza ljubezni.

V Svetem pismu beremo, da je Bog ob koncu zaporednih dni stvarjenja, vse pregledal in videl da je bilo DOBRO. Po naše je ustvarjenemu dal svoj V. B. (Visto Bueno). V tej odobritvi se moremo tudi mi nekako pridružiti Bogu in Ga posnemati v potrditvi bližnjega. To je prva stopnja ljubezni, njen začetek pa je že v tem, da vsaj nimamo nič proti bivanju bližnjega. Potrditev bivanja pa je razveseljiva za oba, za potrjenega in za potrditelja. Drugače povedano: vsi potrebujemo oboje, ljubiti in biti ljubljani.

Ko nam koga predstavijo, si navadno sežemo v roke z besedami: „Me veseli, gospod/gospa...!“ - Kaj pa nas veseli? Pač to, da oni drugi biva in da smo se srečali in spoznali.

Popolno nasprotje tega izraza naklonjenosti pa je odsekana izjava: „Ta človek zame ne eksistira!“ - Le kako moremo kaj takega reči, ko je Bog vendar tudi njemu podaril življenje, mi pa tistemu človeku in Bogu potrditev te eksistence odtegnemo! Pri tem je seveda na mestu krepost Previdnosti, ki je mati Modrosti. Stvarstvo je namreč res izšlo iz božjih rok POTRJEJO DOBRO, a greh je vnesel vanj nered.

ZAKLADI

Vse vrste ljubezni so v bistvu priznanje in potrditev neke dobrine, vrednosti. Najvišje dobro in vredno pa je Bog.

Zanimivo je, da je za Slovence **Bog bogat**, kdor pa ni bogataš, je u-bog. Bog je edini vreden sam po sebi in zares bogat. Vse je Njegovo, z nami vred, mi pa smo u-bogi.

Kar je **vredno**, je pa tudi **drago**. Ko začnemo pismo z „Dragi domači!“ ali „Dragi prijatelji!“, smo tudi res pripravljeni kaj storiti za naslovljenca, zanj kaj žrtvovati in se čemu odreči. V domačih in prijateljskih imamo namreč resnično velik zaklad na življenjski poti.

Ko je človek v svetopisemski priliki odkril zaklad na njivi, je šel in vse prodal, kar je imel, da je kupil tisto njivo.

Sedaj bomo morda bolje razumeli Mater Terezijo. Odzvala se je božjemu klicu, ker je odkrila svoj zaklad v Kristusu in s tem je zanj vse drugo zadobilo drugačen pomen.

Razumeli bomo tudi mladega fanta, ki je prav tako sledil božjemu klicu, a Bog je njega klical drugam. Srečal je vredno deklico in pripravljen je bil zapustiti „hišo očino“ in se žrtvovati in vse storiti za blagor izvoljenke. Navdihnili mu je namreč velik PROJEKT: Nudil ji bo varen in dostojen dom in za vedno jo bo cenil in spoštoval nad vse druge osebe, v moči te svoje IZBIRNE LJUBEZNI in edinstvenega načrta za življenje. Ta projekt pa bo uresničen tem bolj popolno, čim skladnejši bo z božjim projektom za oba partnerja.

Tone Rode nagrajenec

Društvo argentinskih pisateljev (*Sociedad Argentina de Escritores*) je pred kratkim podelilo letošnje nagrade za izvirno, še neobjavljeno prozo in poezijo. Natečaja se je udeležil tudi slovenski pesnik iz Argentine (Buenos Aires) Tone Rode, čigar pesem *El Espejo* (*Ogledalo*) je prejela argentinsko državno nagrado za poezijo leta 2000 in bila zato tudi vključena v antologijo pesmi Društva argentinskih pisateljev.

Nagrajena dela so bila izbrana izmed 1400 prispevkov argentinskih pesnikov. V žiriji so med drugimi sodelovali pisatelji Nélida Pesagno, sekretarka za kulturo, Clara Langerman, Héctor Rico ter predsednik Društva argentinskih pisateljev Carlos Paz.

Svečanost ob podelitvi nagrade je bila 7. maja 2001 v dvorani Jorge Luis Borges v okviru Knjižnega sejma v Buenos Airesu (*Feria del Libro*).

Tone Rode je do zdaj objavil dve pesniški zbirki: *Zenice* (Slovenska kulturna akcija, Buenos Aires 1991) in *Mesto Pristan* (Slovenska kulturna akcija, Buenos Aires 1997). Več njegovih pesmi je bilo

objavljenih tudi v različnih revijah v Sloveniji (Nova revija, Tretji dan) in Argentini, v Meddobju. Zdaj pripravlja novo pesniško zbirko.

Rojaku k tej nagradi čestitamo in mu želimo še veliko plodnega dela.

100-letnica rojstva Gregorja Malija

Žal smo skoraj pozabili na pokojnega Gregorja Malija, ki je umrl pred 18 leti v Buenos Airesu 26. julija 1983.

Toda nanj niso pozabili v domovini. V njegovem rojstnem kraju Sela pri Kamniku so ob stoletnici rojstva (12. marca 1901) pripravili slovesen spomin nanj in na njegovo delo.

19. maja so v župni cerkvi po maši pripravili dveurno proslavo. Orisali so njegovo življenje, njegova duhovniška prizadevanja in literarno delo.

Dr. Edi Škulj, ki je pokojnika dobro poznal iz Argentine, je izčrpno orisal njegov lik. Mladi recitatorji iz župnije Sela so odkrivali lepoto njegovih pesmi, zapeli so tudi dve njegovi pesmi, ki jih je uglasbil Samo Vremšak.

Dr. Škulj je poudaril, kako je mnogi njegovih pesmi ponarodelo, saj jih vsi poznamo in pojemo - Zvonovi so zapeli, Oče večni na oltar, itd, ki so jih uglasbili naši

najboljši skladatelji. Kot krona vsega pa je bila knjiga v njegov spomin. Njegova nečakinja Nežka Borin Mali je zbrala in izdala njegove pesmi, po številu 1111 in ki so napolnile 1148 strani. Bil je izrazito religiozni pesnik, v starejših letih pa je pisal dobre otroške pesmi.

V Sloveniji je bil kaplan v Žužemberku in na Vrhniki,

potem pa je postal župnik v Ajdovcu, kjer so mu komunisti med revolucijo požgali cerkev.

Ko je prišel v Argentino, je pomagal v župniji sv. Amelije, zadnja leta pa je predvsem imel na skrbi slovensko skupnost v San Martinu in je spovedoval v Slovenski cerkvi.

Lepo je, da so se ga spomnili v rojstnem kraju ter da so njegove pesmi zbrali, da jih lahko tako prav ocenimo in z njimi tudi župnika Malija, ki je toliko storil za naš narod in za skupnost v Argentini. **TD**

Slovensko šolstvo v letu 2000

POČITNIŠKA KOLONIJA ZEDINJENE SLOVENIJE

v domu dr. Rudolfa Hanželiča v Cordobi od 2. do 18. januarja 2001.

Kolonijo je vodila Metka Slabe, spremljali so jo: Luka Hrovat, Damijan Poglajen, Janko Slabe, Metka Praprotnik Luna, Mateja Hribar Šmalc.

Udeležilo se je 48 otrok, 25 deklic in 23 dečkov. Kolonija je bila gost ustanove. Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča, ki je predseduje France Rant, dom oskrbuje Tomaž Rant.

France Rant se je z darom omogočil udeležbo na koloniji potrebnemu šolarju.

Pripravo in plačilo je vodila pisarna Zedinjene Slovenije - Cecilija Grbec, vse pa je vsklajal predsednik ZS Tone Mizerit.

Od 10. januarja do 22. januarja v Ljubljani seminar za učiteljice in učitelje slovenskega jezika

Pokrovitelj seminarja sta bila Ministrstvo za šolstvo znanost in šport ter Ministrstvo za zunanje zadeve z uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Iz šol, o katerih poroča šolski referent,

so se ga udeležili:

Danica Jerovšek por. Mavrič - Aljaževa šola, Astrid Mežnar por. Rezelj - ABC po slovensko Bariloche, Veronika Berčič in Rotija Grbec - Baragova šola, Marjeta Debeljak por. Vomberger in Olgi Bohinc - Slomškova šola, Sonja Kolenc - Jurčičeva šola, Bernarda Krajnik, Irena Urbančič por. Poglajen in Marija Zupanc por. Urbančič - Balantičeva šola, Anka Savelli por. Gaser, Marija Gaser por. Češarek in Marija Hribar por. Vivod - Prešernova šola, Lucija Marincšek por. Kastelic in Snežna Pristovnik por. Diaz - Rožmanova šola, Marjetka Stariha por. Hostnik - Jegličeva šola ABC po slovensko, Stazi Mlinar por. Anton - Ciril Metodova šola, Mendoza, in dr. Stane Žužek - Srednješolski tečaj Bariloche.

Ministrstvo za šolo in šport je odobrilo vsem petnajstim, ki so se na razpis prijavili, udeležbo na seminarju. Tem pa so se pridružili še trije, za katere je posredoval prof. Tine Vivod, ko je bil v Sloveniji.

Poleg imenovanih so se seminarja udeležile dve učiteljice iz Avstralije, ena iz Rosarija in en učitelj iz Montevidea.

Strokovno pedagoški program seminar-

ja sta pripravili Dragica Motik in Tatjana Vučajnik. Splošno izobraževalni program pa Vesna Gozjak in Zvone Žigon.

Udeleženci so bili zadovoljni s seminarjem, ki je bil zasnovan z veliko ljubeznijo in strokovnostjo. Preživeli so ga v prijetnem prijateljskem vzdušju.

Pripravo udeležbe in koordinacijo z Veleposlaništvom in Ministrstvom je vodil in opravil predsednik ZS Tone Mizerit. Preskrbel je vsem ugodne letalske vozovnice in uredil vse podrobnosti potovanja.

Podrobno poročilo udeleženke Marjete Vomberger je bilo objavljeno v Svobodni Sloveniji.

DRUGE DEJAVNOSTI

Zedinjena Slovenija nudi vsem šolam knjige in zvezke in jim podari Izpričevala.

Po dolgem času se je rešil problem pomanjkanje zemljevidov.

Na prošnjo predsednika Zed. Slov. Toneta Mizerita je Urad za Slovence v zamejstvu in posvetu odobril 7 stenskih, 430 šolskih in 200 ročnih zemljevidov za potrebe šol, ki delujejo v okviru Zedinjene Slovenije. Te zemljevide je v imenu urada za Slovence v zamejstvu in po svetu posredovalo Veleposlaništvo Republike Slovenije v Buenos Airesu.

Ko je bi predsednik ZS Tone Mizerit v

Sloveniji, mu je obljubila Mihaela Črnelič turistične zemljevide in jih tudi poslala. Zemljevide smo že posredovali vsem šolam, za vse, ki poučujejo zemljepis, in za učence višjih razredov.

Na roditeljskih sestankih so voditeljice obveščale o stanju šole in skupaj z učiteljicami seznanjale starše v načinu poučevanja, težavah in želje, da bi starši sodelovali in spremljali učenje otrok. Na roditeljskih sestankih pri posameznih šolah je predavala prof. Miriam Jereb Batagelj.

Učiteljstvo in šolarji so sodelovali pri verskih srečanjih, prvem svetem obhajilu, procesiji svetega Rešnjega Telesa in romanja v Lujan.

Šole imajo samostojne nastope in sodelujejo pri prireditvah krajevnih domov.

Svobodna Slovenija in Duhovno življenje z Božjimi stezicami stalno spremljajo življenje naših šol.

Marjana Batagelj, voditeljica Jegličeve šole je pripravila napotke za učenje zgodovine, razdelila vprašalnik za spremembe v knjigi „Zdomski Živžav“ in že dobila odgovore. Šolam za špansko govoreče posreduje programe, ki jih je pripravila in uporablja v Jegličevi šoli.

Nadaljevanje prihodnjic

Novice iz Slovenije

Pisali smo pred 50 leti...

POLOŽAJ SLOVENSKEGA KMETIJSTVA

Slovensko kmetijstvo je v primerjavi z drugimi državami srednje in vzhodne Evrope majhno. Naravne razmere za kmetovanje so razmeroma neugodne, kar vpliva na produktivnost in povečuje proizvodne stroške. Neugodna je tudi zelo razdrobljena struktura kmetijskih gospodarstev. Slovenska politika od začetka neodvisnosti te težave rešuje z zagotavljanjem prejšnjih podpor kmetijstvu. V obdobju 1995-1999 je bila raven podpor proizvajalcem nad povprečjem držav OECD in skoraj enaka ravni kot v Evropski zvezi, med drugim sledi iz študije Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj OECD „Pregled kmetijskih politik: Slovenija“, ki je nastala v tesnem sodelovanju s slovenskimi strokovnjaki.

SLOVENEK V USAFA

Na ameriški vojaški letalski akademiji USAFA v Coloradu Springsu je prejel diplomu drugi slovenski kadet na tej akademiji, Matej Hajdinjak iz Radovljice. Slavnostni gost in govornik na slovesnosti ob podelitvi diplom je bil ameriški podpredsednik Dick Cheney. Slovesnosti se je udeležilo tudi več slovenskih predstavnikov.

DESETLETNICA PREDORA

Med drugimi štejemo letos tudi desetletnico mednarodnega avtocestnega predora Karavanke, ki je dolg skoraj 7,9 km, od tega je 3,5 km predorske cevi na slovenskem in 4,4 km na avstrijskem ozemlju. Je najdaljši slovenski enosmerni cestni predor, deveti najdaljši v Evropi in šestnajsti na svetu. Slovesnost odprtja je bila 1. junija 1991, dejansko pa je promet skozi njega stekel naslednji dan. Od takrat je skozi predor Karavanke peljalo v obe smeri 14 milijonov osebnih in tovornih vozil (iz slovenske smeri 6,7 in iz avstrijske skoraj 7,3 milijona), zgodilo se je tudi nekaj prometnih nesreč, dve s smrtnim izidom, do požara ali hujših nesreč ni prišlo, sicer pa predor še vedno dosega visoke varnostne standarde.

ELEKTRARNE NA SAVI

Vlada je sklenila pomemben del dogovora, ki se nanaša na izgradnjo verige šestih hidroelektrarn na spodnji Savi. Po napovedih se bodo pripravljala dela izgradnje prve hidroelektrarne HE Boštanj lahko začela že septembra letos; takoj ko bo koncesionar, v tem primeru Savske elektrarne, pridobil gradbeno dovoljenje za začetek gradnje.

SPOMINJALI SMO SE JIH ...

V nedeljo, 10. junija smo se Slovenci spominjali žrtev komunistične revolucije pri dopoldanskih mašah po raznih okrajih, posebno pa še pri maši na Belgrano, ki jo je daroval Anton Orehar.

Popoldne so rojaki pohiteli v velikem številu v dvorano na Río Bamba na spominsko prireditve v organizaciji Društva Slovencev.

Proslavo je pričel Marjan Marolt, ki je v jednatih stavkih preletel vsa tista strašna leta okupacije in komunističnega divjanja.

Govoru je sledila pravljica igra Vstajenje kralja Matjaža, ki jo je spisal in režiral Nikolaj Jeločnik in podali igralci IDNAVE. Scenograf je bil g. Mazi. Pevski zbor Gallus je s svojim sodelovanjem in pod vodstvom dr. Savellija potrdil svoj sloves, prav tako pa tudi tercet sester Finkovih.

POMEN SLOVENSKEGA PLANINSTVA V ARGENTINI

Ko smo pred nekaj leti stopili iz IRO-vih prevoznih ladij, nas je zajelo nekaj skrbi. Tudi najbolj navdušeni gornik se je moral udati v usodo in tudi najbolj goreča želja ni mogla premostiti geografske danosti.

Velika slovenska skupina se je takoj

podala v Mendoza pod vznožja sedemti-sočakov. Aconcagua še vedno čaka dneva, ko bo slovenska noga stopila na njeno teme in v plemeniti zmagi osvetila smrt andinista pionirja Janeza Kastelica.

Vendar se slovenski andinizem ni porodil v Mendozu. Njegov rojstni kraj je bariloško letovišče. Tja so se brez zapreke podali nekateri fantje, ki so imeli kot edini cilj goro in sneg.

Splošno stanje argentinske andinistike nudi podjetnim široke možnosti. Mogočna veriga Kordiljere je še malo poznana, organizacija planinstva je rudimentarna, zanimanje omejeno.

Veliko število novonaseljencev je prebrodilo začetne težave. Dopusti in počitnice bodo zvalili vsako leto več in več turistov v gorske predele. Prav je, da se že danes vsi, ki se zanimajo za gore, povežejo med seboj in si s skupnimi močmi omogočajo izlete v gore.

Dobro se zavedamo, da je glavna Slovenec ostala v Buenos Airesu in zato želimo, da bi nam od tam dotekale stalno nove sile, ki bi oživile in ojačale naše vrste in nam pomagale obdržati in povzdigniti slovensko ime v argentinskem andinizmu.

V. Arko
Svobodna Slovenija št. 24,
14. junija 1951

Slovenija in šport

DVE ZMAGI

V kvalifikacijski tekmi za nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu je Slovenija premagala Luksemburg z 2:0. Oba zadel je dosegel Zlatko Zahovič, drugega z enajstmetrovke. Štiri dni kasneje pa je reprezentanca dosegla novo odmevno zmago, s katero si je povečala možnosti za nastop na

svetovnem nogometnem prvenstvu. Varovanci Srečka Katanca na povsem novem stadionu St. Jakob niso blesteli, toda z borbeno igro in z nekaj sreče so osvojili tri točke, s katerimi so na lestvici prehiteli Švico in se povzpeli na drugo mesto. Švicarji so pokazali nekaj več, imeli žogo več v nogah, si pripravili več priložnosti, toda na koncu štejejo le goli, v tem pa so bili Slovenci, ki so imeli bučno podporo s tribun, boljše. To pa povsem po zaslugi Cimerotiča, ki je izkoristil napako švicarske obrambe in postavil končni izid.

MLADI PINGPONKAŠI

Namiznoteniški naraščalniki se z mednarodnega prvenstva Poljske v Wladislawowem vračajo z dvema bronastima in eno srebrno medaljo. V igri dvojic sta kadeškinji Petra Škabar in Natalija Lužar osvojili drugo mesto, Špela Burgar in Janja Toma-

zini sta bili pri mladinkah tretji, kar je Tomazinijevi uspelo tudi v igri mešanih dvojic z Izraelcem Alenskim. Petra Škabar je v posamičnem delu tekmovanja dosegla uvrstitev med petim in osim mestom, Burgarjeva je med posameznicami prišla do osmine finala. Moški del ekipe ni bil tako uspešen. Selektor Matjaž Šercer je upravičeno razočaran, še posebej ker je bilo to zadnje tekmovanje fantov in deklet pred evropskim mladinskim prvenstvom, ki bo julija v Italiji. Mladinec Žiga Jazbec je bil v svoji skupini zadnji, kadet Janez Tomše šele tretji, tako da se jima ni uspelo uvrstiti v nadaljnje tekmovanje. Potniki za EP (Evropsko prvenstvo) zato še niso določeni.

VESLAČI

Slovenska veslaška reprezentanca je na močni mednarodni regati v Essnu dosegla več zmago. Med enojci je Iztok Čop izkoristil odsotnost nemškega skifista Marcela Hackerja in s precejšno prednostjo premagal zlatega olimpijskega kolego Luko Špika. Drugo zmago je med lahimi veslači dosegel Blaž Kajdič. Olimpijska prvaka Čop in Luka Špik sta v dvojnem dvojcu potrdila svojo nepremagljivost v tej disciplini. Ostali slovenski olimpijci so se morali zadovoljiti z drugima mestoma. V dvojcu brez krmarja sta nastopila Milan Janša in Jani Klemenčič, preostala četverica pa v četvercu brez krmarja.

Osebnosti

Poroka: V soboto 5. maja sta se v cerkvi San José del Talar, v Villa del Parque poročila **María Laura Fernández Berardi** in **Marko Juan Hladnik**. Za priči sta bila Mira Svete Hladnik in dr. José Luis Fernández Berardi.

Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

Smrti: Umrli so v Monte Grade **Rozalija Peršuh roj. Pritekel** (77), v Ramos Mejiji **Janez Jakoš**, v Gorici **msgr. dr. Kazimir Humar** (86) in na Dunaju **inž. Jože Bavdaž** (39).

Naj počivajo v miru!

Slovenija moja dežela

Vseslovenski kmečki upor

Drugi kmečki upor je že zajel vso Slovenijo. Obsegel je menda 80.000 kmetov in je trajal pet mesecev. Pričel se je leta 1514 v raznih žariščih na Kranjskem. Na Kočevskem je grof Thurn tako izmagoval kmete, da so se sami plemiški stanovi obrnili proti njemu. Veliko žarišče upora je bilo tudi na ljubljanskem Barju, kjer so sezidali čez Ljubljano velik jez, da je gnil nov mlin; ta jez je povzročil velike poplave po vsem Barju in uničil zemljo in kmete na njej.

Povrhu vsega pa se je prikazalo na nebu znamenje - tri sonca (kar je sicer redek atmosferski pojav), okoli njih pa sta se bojevali dve vojski. To je za ljudi gotovo napovedovalo slabo znamenje.

Kmetje so se pričeli zbirati. Na nekem takem sestanku v maju 1515 so v Kočevju presenetili grofa Thurna in ga ubili skupaj z oskrbnikom. Ta dogodek je sprožil krvavi upor. Kmetje so se pričeli povezovati v kmečko zvezo. Tako se je povežalo med seboj kakih 20.000 kmetov.

Pri Novem mestu so se z velikega kmečkega zborovanja 14. maja odpravili kmetje proti gradu grofov Mindorfov, enih najbolj samovoljnih rodbin, zavzeli Šrajbarski turn in ga požgali. Nato so odšli na Mehovo, središče grofove posesti. Zavzeli so ga, oba grajska gospoda obglavili in vrgli čez obzidje, grajsko gospo pa preoblekli v kmečko obleko in pognali delat na polje, nato zavzeli grad Čušperk, last Turjačanov.

Kmalu so gorele graščine po vsej Kranjski, spodnji Štajerski in Koroški. Napadeni so bili skoraj vsi gradovi, veliko jih je bilo tudi zavzetih. Kako so postopali kmetje? Konec maja so zasedli Podčetrtek na Štajerskem, odnesli starodavne listine o njihovih pravicah, do smrti pretepli upravnikovega otroka, ustrelili oskrbnika, ubili hlapca in nekega duhovnika in nevarno ranili dve dekli. Grad so nato izropali.

Po drugih gradovih, ki so jih osvojili, so tudi iztrgali vse železje, vrata in okna, in jih odnesli. Taka usoda je doletela nekaj deset gradov. Če jim to ni uspelo, so uničili okoliške ribnike in polja ter požgali prista-

Kmečka vojska na pohodu

ve in hleve.

Kmetje so napadli tudi ljubljanski Grad, a ga niso mogli osvojiti.

Dosegli so, da so na njih stran pristopila tudi manjša mesta. A po drugi strani so napadli Brežice, mesto in grad, kamor so se zatekli vitezi z osovraženim „Psom Markom“ na čelu. Grad so uporniki osvojili, zažgali in pobili vse plemiče, kakih deset in okoli 50 njihovih hlapcev, ki so jih tam dobili.

V začetku je cesar mislil, da bodo dežele same opravile s kmeti. Izdal je nekaj listin, s katerimi je upor prepovedal, in obljubil komisarje, ki naj bi preiskali pritožbe. Kmetje se zanje sploh niso dosti menili. A ko je cesar uvidel, da deželni stanovi niso kos situaciji, je zbral cesarsko vojsko po vodstvom grofa Herbersteina.

Ti so prišli čez Koroško na Štajersko in nato preko Save na Dolenjsko, deloma tudi na Gorenjsko. Taka izurjena in profesionalna vojska je takoj premagala kmete, razpršila njih vojsko in polovila glavne upornike. Upora je bilo konec. Glavne upornike so usmrtili, a tudi v lovu na kmete so postopali okrutno. Kogar so ujeli, so obesili ali natakli na kol, vasi pa so požgali.

Ko je bilo upora konec, je cesar naložil upornikom kazen, nekaj goldinarjev na hišo, kar je enako naložil tudi kmetom, ki se uporu niso pridružili, ne kot kazen ampak kot davek! Tudi za nadalje so morali vsi tlačani plačevati „puntarski pfenig“ kot stalno dajatev.

Upor je bil krvav, kazen še bolj, a ni bil rešen niti en sam problem, zaradi katerega se je upor pričel.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

12. junija 2001

1 dolar	255,63 SIT tolarjev
1 marka	110,91 SIT tolarjev
100 lir	11,20 SIT tolarjev

*Pred desetimi leti smo se vsi veselili samostojnosti, zato
pohitimo letos vsi na*

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

v soboto, 23. junija 2001 v Slovenski hiši

ob 19. uri: **sv. maša** za vse pokojne in žive slovenske javne delavce

ob 20. uri: **poklon pred spomenikom; nato Slavnostna akademija v dvorani**

- Pozdrav: Tone Mizerit, predsednik Zedinjene Slovenije
- Slavnostni govor: prof. Tine Vivod
- Kulturni del: Folkdorna skupina Maribor iz Carapachaya; recitacija "Mati Slovenija" Toneta Kuntnerja; v režiji dr. Štefana Godca.
- Podelitev priznanj Zedinjene Slovenije
- Prijateljska večerja

Dvorana bo razstavno okrašena s slikami naših umetnikov.

Vstopnice po \$ 15 v predprodaji v Slovenski hiši, pri odbornikih slovenskih Domov in v Slogi.

Prisrčno vabljeni!

Mali oglasi

TURIZEM

Tel. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobila
in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ARHITEKTI

Arh. Jure Vombergar - Projekti in vodstvo gradbenih del. Občinski načrti za gradnje brez dovoljenja. Gaona 2776 - (1706) Haedo - Tel.: 4443-7385

Arq. Carlos E. Kostka. Mantenimiento de edificios. Presupuestos sin cargo. Capital y Provincia. Sarandí 148, Capital. Tel./Fax: 4952-8427.

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@ciudad.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Avenida Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

FOTOGRAF

Marko Vombergar - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653
Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Urađuje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Miha Gaser).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKE VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Urađuje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (ga. Milena Skale).

SLOGA - PODRUŽNICA CARAPACHAY Slovenski dom - Dra. Grierson 3837 - Urađuje vsako sredo od 17. do 19. ure in ob nedeljah od 11. do 13. ure (ga. Andrejka Papež Cordova).

Naš dom

San Justo

DOMOBRANSKA PROSLAVA

v nedeljo, 24. junija po sveti maši

- * Polaganje venca pred spomenikom Franceta Balantiča.
- * Slavnostni govornik: Cilka Vombergar Lipar
- * Spominska akademija v dvorani na čast padlim.

Obvestila

ČETRTEK, 14. junija:

Seja upravnega odbora Zedinjene Slovenije, ob 20. v Slovenski hiši

SOBOTA, 16. junija:

Redni pouk Srednješolskega tečaja, ob 15. v Slovenski hiši.

Mladinska maša ob 19.15 v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši.

NEDELJA, 17. junija:

Na Pristavi družinsko kosilo s kolina-
mi ob 12.30 uri.

SOBOTA, 23. junija:

Praznik slovenske državnosti s slavnostno večerjo v Slovenski hiši. Pričetek z mašo ob 19. uri.

NEDELJA, 24. junija:

V Našem domu v San Justo, po maši domobranska proslava

Procesija Sv. Rešnjega Telesa, v zavodu Don Bosco v Ramos Mejia.

Svobodna Slovenija pripravlja izredno številko, posvečeno deseti obletnici slovenske države. Izšla bo z datumom četrtek, 28. junija.

Vse slovenske podjetnike in tudi ustanove vabimo, da se z oglasnimi voščili pridružijo temu praznovanju.

Pokličite nas vsak dan od 10. do 19. ure na tel: 4636-0841/2421 in 4674-5125

Družinsko kosilo s kolina- mi

v nedeljo, 17. junija, ob 12.30
NA PRISTAVI

VELIKE IDEJE SO OKROGLE...

Važno je, da jih ne spregledamo, da ne zgrešimo cilja. Zadevek v polno je Karta Sloga. Okrogla ideja za okrogle vsote!

Če imate Karto Sloga, vam je uspeh zagotovljen. Hitra posojila, nagrade in podpore, letovišče Sloga in še udeležba pri nagradnem žrebanju za tri nagrade:

**SLOGA DA VEČ!
V SLOGI JE MOČ!**

- 1) 2000 dolarjev
- 2) 1000 dolarjev
- 3) 500 dolarjev

„Blagor mrtvim, ki so umrli v Gospodu, odpočijejo se od svojih naporov, zakaj njihova dela gredo z njimi.“

Prijateljem in znancem sporočamo, da nas je po dolgi in težki bolezni, v torek, 5. junija 2001, zapustil naš ata, stari ata, stric, gospod

JANEZ JAKOŠ

Zahvalimo se duhovniku Franciju Cukjatiju za pogrebno mašo in dr. Juretu Rode-
tu, g. Tonetu Bidovcu za molitve ob krsti ter g. Pintariču za podelitev sv. zakramen-
tov. Lepa hvala tudi Mešanemu pevskeemu zboru San Justo za lepo petje ob krsti.

Prisrčna hvala vsem, ki ste pokojnega prišli kropiti, ste zanj molili ter ga spremljali na zadnji poti.

Žalujoci:

Sinovi: **Niko, Peter, Marjan in Marko** z družinami.

Sestre: **Ani, Fani, Slavi in Rezi** z družinami.

Svakinja: **Ivanka Malovrh-Oblak** z družino.

Svaki: **Tone, Ciril in Feliks Oblak** z družinami, in ostalo sorodstvo.

Argentina, Slovenija, Syracuse ZDA, Venezuela, Italija, Nemčija.

Ko boste potovali v našo prelepo Slovenijo, pomislite: najlepši darili za vaše sorodnike, prijatelje in znance sta zgoščenki (CD) Mešanega pevskega zbora San Justo: „**Odmevi izpod Andov**“ in „**Koncert v Slovenski filharmoniji**“.

Dobite ju lahko pri članih zbora ali po elektronski pošti: coroesloveno@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**

Director: **Valentín B. Debeljak**

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Presidente: **Antonio Mizerit**

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

C1407GSR BUENOS AIRES

ARGENTINA

Telefax: (54-11) 4636-0841/2421

4674-5125

e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar

e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Za Društvo Zedinjena Slovenija:

Tone Mizerit

V tej številki so sodelovali še:

Gregor Batagelj, Marjan Loboda,

Marko Vombergar, France Vitrih,

Pavlina Dobovšek, Nadislava Laharnar,

Jože Cukjati, informativna agencija

STA

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 60; pri pošiljanju po pošti pa \$ 75; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 80 USA dol. za vse države.

Čeke:

v Argentini na ime „**Eslovenia Libre**“
v inozemstvu na ime „**Antonio Mizerit**“

Oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires
Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953
E-mail: vilko@ciudad.com.ar